

Inhoudsopgave

	Pagina
Hoofdstuk 1. Inleiding	4
1.1. Algemeen	4
1.2. Kadernota Sport gemeente Rijswijk	5
1.3. Leeswijzer	5
1.4. Totstandkoming kadernota sport	6
1.5. In perspectief van de gemeente Rijswijk	6
Hoofdstuk 2. Landelijk en provinciaal beleid	7
2.1. Algemeen	7
2.2. Rijksbeleid: Ministerie van VWS	7
2.3. Provinciaalbeleid: Provincie Zuid-Holland	8
2.4. Verschillen en overeenkomsten	9
Hoofdstuk 3. Inventarisatie en analyse huidige situatie	10
3.1. Algemeen	10
3.2. Het voorzieningenniveau	10
3.2.1. Het aanbod en de mate van gebruik	10
3.2.2. Staat en kwaliteit	11
3.2.3. Spreiding/licging	12
3.3. Voorzieningen t.b.v. ongeorganiseerde sport	12
3.4. Het huidige sportbeleid van de gemeente Rijswijk	13
3.5. Relevante trends en ontwikkelingen	14
3.5.1. Demografische ontwikkelingen	14
3.5.2. Sociaal-culturele ontwikkelingen	16
3.5.3. Economische ontwikkelingen	17
3.5.4. Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen	17
3.5.5. Sporttechnische ontwikkelingen	17
3.5.6. Ontwikkelingen ten aanzien van gemeentelijk sportbeleid	19
3.5.7. Consequenties voor de sportverenigingen	20

Hoofdstuk 4.	Kaders sportbeleid	21
4.1.	Doelstelling kadernota sport	21
4.2.	Missiegemeente Rijswijk	21
4.3.	Uitgangspunten en randvoorwaarden	23
Hoofdstuk 5.	Beleidsinstrumentarium	24
5.1.	Inleiding	24
5.2.	A. Sportstimulering	24
5.3.	B. Ongeorganiseerde sport	25
5.4.	C. Topsport	27
5.5.	D. Tarieven en subsidies	28
5.6.	E. Verenigingen	29
5.7.	F. Samenwerking	30
5.8.	G. Accommodaties	31
5.9.	H. Monitoring en beleidseffectmeting	32
Bijlage 1.	Binnen- en buitensportaccommodaties	33
Bijlage 2.	Verslag brainstorm met verenigingen	34

Hoofdstuk I Inleiding

1.1. Algemeen

De sportsector is volop in ontwikkeling. Zowel de vraagzijde (het sportgedrag van consumenten) als de aanbodzijde (accommodaties en verenigingen) zijn continu in beweging. In reactie op de veranderende wensen en behoeften van de consument is er sprake van een steeds sterkere diversiteit binnen het sportaanbod. Sport wordt door verschillende aanbieders op zeer uiteenlopende locaties en momenten aangeboden. De traditionele sportverenigingen ervaren concurrentie van de commerciële sportcentra, sportieve vakanties, bedrijfssportmogelijkheden en de toenemende mate waarin sport in ongeorganiseerd verband wordt beoefend. Kortom, sport heeft haar eenduidige karakter verloren en wordt meer en meer gekenmerkt door veelvormigheid. Desondanks biedt de sportvereniging nog steeds de structuur waarbinnen de meeste mensen sport beoefenen. Van een monopoliepositie is echter niet langer sprake.

Naast de consument, de sportverenigingen en de commerciële aanbieders vormt de overheid één van de belangrijkste actoren binnen het speelveld sport. De (gemeentelijke) overheid schept diverse randvoorwaarden voor de sport (accommodaties, financiering/ subsidies, opleidingen, etc.) en stimuleert sportbeoefening. Hierbij streeft de overheid ernaar sport niet langer uitsluitend als ‘doel’, maar steeds vaker als ‘middel’ in te zetten. Sport levert immers een belangrijke bijdrage aan de integratie van allochtonen, de sociale cohesie, de leefbaarheid van de woonomgeving en de gezondheid c.q. het tegengaan van bewegingsarmoede. Met de breedtesport- en BOS impuls (Buurt, Onderwijs en Sport) stimuleert de landelijke overheid gemeenten om sport in te zetten als instrument bij het leveren van een bijdrage aan dergelijke doelen buiten de sport.

In het realiseren van dergelijke doelstellingen is het voor gemeenten noodzakelijk om de beschikbare middelen (accommodaties, verenigingen, subsidies, personeel) effectief in te zetten en optimaal te benutten. Om dit te kunnen realiseren is het voor de gemeentelijke organisatie van belang om vanuit een vastomlijnde visie uitvoering aan haar sporttaken te geven. Binnen deze visie is het, gezien de beperkte middelen, noodzakelijk om heldere doelstellingen en beleidsspeerpunten te formuleren. Op basis hiervan kunnen gemeenten vervolgens specifieke acties ondernemen aan de hand waarvan het gewenste resultaat gerealiseerd dient te worden. De doelstellingen, beleidsspeerpunten en concrete acties worden verwoord in een sportbeleidsnota. Een sportbeleidsnota is dan ook een belangrijk middel om te bepalen en te communiceren op welke wijze een gemeente de sport en de sportsector wil inzetten bij het uitvoeren van haar kerntaken.

1.2. Kadernota Sport gemeente Rijswijk

De gemeente Rijswijk beschikt op dit moment (nog) niet over een actuele sportbeleidsnota. Om te komen tot een nieuwe sportbeleidsnota is er voor gekozen allereerst de kaders van het sportbeleid vast te stellen om vervolgens op termijn deze kaders uit te werken in de vorm van een uitgebreide sportbeleids-, c.q. uitvoeringsnota. Om uitvoering te geven aan de ontwikkeling van het sportbeleid heeft de gemeente Rijswijk Hopman•Andres Consultants opdracht verleend tot het opstellen van voorliggende kadernota sport.

Deze kadernota beschrijft op hoofdlijnen de algemene doelstellingen die de gemeente binnen het beleidsveld sport nastreeft en de rol die de gemeente binnen de Rijswijkse sportsector wenst te vervullen. De wijze waarop de gemeentelijke doelstellingen en de beoogde functie binnen de sportsector worden nagestreefd komt vervolgens in een later stadium aan de orde in de uitwerking van de kadernota.

1.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt allereerst stilgestaan bij het landelijke en provinciale sportbeleid. Inzicht hierin is noodzakelijk om het sportbeleid van de gemeente Rijswijk indien nodig hierop af te stemmen.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een inventarisatie en analyse van de Rijswijkse sportsector gepresenteerd.

Hierbij wordt aandacht besteed aan het voorzieningenniveau voor zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport. Daarnaast vindt een korte inventarisatie plaats van het sportbeleid zoals dat tot op heden is gevoerd. Immers het ontbreken van een sportbeleidsnota wil niet zeggen dat er geen beleid is gevoerd. Tot slot van hoofdstuk 3 worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen geïnventariseerd die mogelijk van invloed zijn op de te formuleren beleidskaders.

In hoofdstuk 4 worden de kaders van sportbeleid gepresenteerd. Naast de doelstelling van de kadernota en de missie van de gemeente worden tevens de belangrijkste uitgangspunten en randvoorwaarden ten aanzien van het sportbeleid beschreven.

In hoofdstuk 5 worden vervolgens de kaders aangescherpt en geconcretiseerd door voor het beleidsinstrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat doelstellingen te formuleren. Hiermee ontstaat een vastomlijnd geheel op basis waarvan in een later stadium concrete uitwerking kan plaatsvinden in de vorm van een gedetailleerde sportbeleids- c.q. uitwerkingsnota.

1.4. Totstandkoming kadernota sport

Ten behoeve van de ontwikkeling van voorliggende kadernota is enerzijds schriftelijke basisinformatie verkregen van de gemeente Rijswijk. Anderzijds heeft informatieoverdracht plaatsgevonden aan de hand van diepte-interviews met direct bij het sportbeleid betrokken personen op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.

Naast direct betrokkenen van de gemeente vormen de verenigingen eveneens een belangrijke schakel binnen de Rijswijkse sportsector. Voor een goede uitvoering van sportbeleid is niet alleen draagvlak binnen de gemeentelijke organisatie noodzakelijk, maar zeker ook onder de vele sportverenigingen die Rijswijk rijk is. Om een optimale voedingsbodem voor de uitvoering te creëren zijn de verenigingen betrokken bij de ontwikkeling van voorliggende kadernota sport. Hiertoe heeft op 12 september 2005 een discussiebijeenkomst plaatsgevonden. Onder leiding van Hopman•Andres Consultants hebben de verenigingen gediscussieerd en gebrainstormd over de kaders van het toekomstige sportbeleid. Het verslag van deze bijeenkomst is als bijlage 2 bijgevoegd. Zowel de uitkomsten van de bijeenkomst met de verenigingen als de visies van de geïnterviewde vertegenwoordigers van de gemeente Rijswijk hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de kaders van het sportbeleid.

1.5. In perspectief van de gemeente Rijswijk

Voorliggende kadernota beschrijft de doelstellingen die de gemeente Rijswijk binnen het beleidsveld sport nastreeft en de rol die de gemeente binnen de Rijswijkse sportsector wenst te vervullen. De mate waarin de opgestelde doelstellingen gerealiseerd kunnen worden, wordt echter niet alleen bepaald door de doelmatigheid en doelgerichtheid van de organisatie, maar ook door de beschikbaarheid van middelen. In dit kader speelt naast de financiële middelen met name de beschikbare ambtelijke capaciteit een belangrijke rol. In de uitwerking van deze kadernota dient bij het concretiseren van beleidsspeerpunten aan de hand waarvan doelstellingen gerealiseerd dienen te worden en het opstellen van het hierbij behorende tijdsplan rekening gehouden te worden met het ambitieniveau van de gemeente Rijswijk, de huidige stand van zaken en de beschikbare middelen.

Alleen door het nader in detail uit te werken sportbeleid in het perspectief van de gemeente Rijswijk te plaatsen ontstaan reële doelstellingen, die met de hiertoe beschikbare middelen een uitdaging vormen voor de ambtelijke organisatie en de Rijswijkse sportsector. Voorliggende nota dient hierbij gehanteerd te worden als het overkoepelende kader waarbinnen stap voor stap gewerkt kan worden aan optimalisering van het Rijswijkse sportklimaat.

Hoofdstuk II Landelijk en provinciaal beleid

2.1. Inleiding

Sportbeleid wordt niet alleen op gemeentelijk niveau uitgevoerd. Zowel de provincie Zuid-Holland als het Ministerie van VWS voeren sportbeleid. Het is in het kader van het opstellen van een kadernota voor de gemeente Rijswijk van belang om inzicht te verkrijgen in het gevoerde beleid op provinciaal en landelijk niveau zodat hierop kan worden ingespeeld. Hiertoe wordt in dit hoofdstuk enerzijds stilgestaan bij het beleid van het Ministerie van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) zoals verwoord in de nota "Tijd voor Sport" verschenen op 2 september 2005. Anderzijds worden de belangrijkste kernpunten van de nota "Sport Scoort" van de provincie Zuid-Holland (juni 2004) gepresenteerd.

2.2. Rijksbeleid: Ministerie van VWS

Het landelijke sportbeleid wordt uitgevoerd door het Ministerie van VWS. Dit sportbeleid is door het ministerie verwoord in de onlangs verschenen sportnota "Tijd voor Sport". De uitwerking van de nota dient te leiden tot het uitvoeringsprogramma 2006-2010. In de nota staat het benutten van sport voor maatschappelijke doelen centraal (sport als middel). Dit centrale thema is vertaald in een aantal beleidsdoelstellingen.

- **Het verbeteren van de gezondheid**
 - *mensen stimuleren meer te gaan sporten en bewegen voor hun gezondheid.*
- **Het vergroten van de maatschappelijke samenhang**
 - *via de sport ontmoeten meer mensen elkaar en doen mee aan maatschappelijke activiteiten, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ouderen, allochtone jeugd en mensen met een beperking;*
 - *mensen gedragen zich sportief en respecteren de (spel)regels, het versterken van waarden en normen door sport.*
- **Het stimuleren van topsport, als bron van nationale trots en uitstraling**
 - *de topsport wordt bevorderd als symbool voor ambitie, als bron van ontspanning en voor het nationale imago in binnen- en buitenland.*

Om de doelstellingen te kunnen bereiken zijn in de nota concrete doelstellingen en uitvoeringsprogramma's beschreven. Als rode draad in de uitvoeringsprogramma's staat een intensivering van de samenwerking tussen sectoren (onderwijs, welzijn, recreatie en bedrijfsleven) en partners en actoren binnen het speelveld op landelijk niveau centraal. Op lokaal niveau wordt een integrale aanpak van buurt, onderwijs en sport gestimuleerd door onder meer de BOS-regeling (uitgave okt. 2004)

Het ministerie zal de uitgaven op het gebied van sport de komende jaren sterk intensiveren. Van € 67,4 miljoen in 2005 naar € 98,2 miljoen in 2008.

2.3. Provinciaal beleid: Provincie Zuid-Holland

De algemene visie van de provincie Zuid-Holland omvat het stimuleren van zoveel mogelijk mensen, met de prioriteit op jongeren, om sportief actief te zijn. Onder meer via de Zuid-Hollandse Sportraad wil de provincie in samenwerking met diverse sportaanbieders en gemeenten zich inspannen om een heldere en toegankelijke (organisatorische) sportinfrastructuur tot stand te brengen. Om dit te bereiken heeft de provincie vier programmalijnen vastgesteld.

- 1. Versterken van de samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport**
 - *door het subsidiëren van diverse projecten.*
- 2. Sport, bewegen en gezondheid**
 - *de provincie wil in regionaal verband gemeenten adviseren bij het realiseren van integraal beleid op het terrein van sport, bewegen en gezondheid.*
- 3. Sport en ruimte**
 - *de provincie wil overleg en afstemming tussen gemeenten onderling en sportbonden omtrent de planning van accommodaties initiëren en stimuleren;*
 - *de provincie wil inzicht verkrijgen in de spreiding van en behoefte aan sportaccommodaties.*
- 4. Versterken van de (organisatorische) sportinfrastructuur**
 - *De provincie wil stimuleren dat er een dekkend netwerk van lokale/regionale sportservicepunten ontstaat.*

Het takenpakket van de Zuid-Hollandse Sportraad wenst de provincie uit te breiden zodat naast een voorlichtings- en adviesfunctie de Sportraad meer als makelaar tussen de partijen en als initiator van nieuwe initiatieven gaat optreden.

De provinciale uitgaven aan sport bedragen ruim € 900.000,-. Dit is vergelijkbaar met de afgelopen jaren.

2.4. Verschillen en overeenkomsten

Het provinciale sportbeleid zoals weergegeven in de nota "Sport Scoort" (juni 2004) vertoont enerzijds een aantal overeenkomsten met het rijksbeleid en anderzijds een aantal verschillen. Zo valt op dat de provincie zich uitsluitend richt op breedtesport. Het stimuleren en ondersteunen van topsport wordt gezien als een taak van de sportbonden en het bedrijfsleven. Daarnaast levert de provincie geen bijdrage aan de instandhouding of inrichting van sportaccommodaties, terwijl het ministerie de realisatie van topsportaccommodaties wel ondersteunt. Tot slot is het opvallend dat in het stimuleren van sport en bewegen de landelijke overheid de nadruk legt op de doelgroepen ouderen, allochtonen en mensen met een beperking terwijl de provincie aan jongeren prioriteit wenst te geven.

De programmalijnen van de provincie komen voor een belangrijk deel overeen met de beleidsdoelstellingen van het landelijke sportbeleid. In de nota Sport Scoort geeft de provincie aan dat gemeenten zorgdragen voor het instandhouden en verbeteren van sportvoorzieningen en het bevorderen van sportstimulering. Het Rijk stuurt het beleid op hoofdlijnen en stimuleert tot een gezamenlijke visie. De provincie ondersteunt tot nu toe voornamelijk de lokale overheid en verenigingen en zal zich in de toekomst meer inzetten om de maatschappelijke betekenis van sport te bevorderen. De rol van de provincie is hierin initiërend en stimulerend. Daarnaast heeft de provincie in algemene zin een verbindende rol tussen lokale en rijksoverheid.

Hoofdstuk III Inventarisatie en analyse huidige situatie

3.1. Inleiding

Om te kunnen komen tot beleidskaders die aansluiten op de specifieke Rijswijkse situatie is het noodzakelijk inzicht te verkrijgen in de bestaande situatie. De mate waarin bijvoorbeeld het optimaliseren van het voorzieningenniveau prioriteit verdient hangt af van de mate waarin Rijswijk reeds beschikt over adequate en voldoende sportaccommodaties. In dit hoofdstuk komen als onderdeel van de inventarisatie en analyse van de huidige situatie achtereenvolgens aan de orde:

- het voorzieningenniveau (de kwaliteit, de mate van gebruik en de spreiding/ligging van de voorzieningen) (paragraaf 3.2);
- voorzieningen ten behoeve van de ongeorganiseerde sport en sportieve recreatie (paragraaf 3.3);
- het huidige sportbeleid van de gemeente Rijswijk (paragraaf 3.4);
- relevante trends en ontwikkelingen, die van invloed zijn op het te ontwikkelen sportbeleid (paragraaf 3.5).

3.2. Het voorzieningenniveau

Sportaccommodaties vormen zeer belangrijke sociaal-maatschappelijke voorzieningen. Accommodaties vormen een eerste randvoorwaarde voor de consument, veelal verenigd in verenigingen, om sport te kunnen beoefenen. Het zorgdragen voor de aanwezigheid van voldoende en adequate sportvoorzieningen wordt veelal gezien als een gemeentelijke kerntaak. De gemeente Rijswijk beschikt over een breed aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties. In bijlage 1 is een overzicht van de betreffende voorzieningen opgenomen.

3.2.1. Het aanbod en de mate van gebruik

Bij de gemeente Rijswijk ontbreekt op dit moment actueel inzicht in de mate waarin het aanbod van accommodaties zich verhoudt tot de behoefte. Extern verricht onderzoek¹ spreekt voor wat betreft de buitensportaccommodaties van een relatief intensieve bespeling van sportvelden. De toekomstige bestemming van de Landgoederenzone, en daarmee de toekomst van de daar aanwezige sportparken, is op dit moment nog niet duidelijk. Momenteel is er geen sprake van capaciteitsproblemen binnen de buitensportaccommodaties. Naar verwachting zal de komende vijf jaren eveneens sprake zijn van een adequaat aanbod van buitensportvoorzieningen.

¹ Quickscan onderhoudsmethodiek Sportparken Rijswijk, Grontmij, december 2003

Naar de bezetting van de binnensportaccommodaties is in 2005 extern onderzoek¹ verricht. Zowel op basis van benchmarkgegevens als aan de hand van de stichtingsnorm die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt gehanteerd is de bezetting van de sporthallen als goed te kwalificeren. De gemeentelijke gymzalen kennen relatief lagere bezettingsgraden. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat deze accommodaties primair zijn bedoeld voor het onderwijs. Sporttechnisch gelden hierdoor in vergelijking met sporthallen beperktere verhuurmogelijkheden. Qua afmetingen zijn de lokalen bijvoorbeeld ongeschikt voor het

spelen van wedstrijden van de meeste binnensporten, waardoor de buitenschoolse verhuur met name in het weekend achterblijft. Aangezien er, evenals voor de buitensportaccommodaties, ook voor wat betreft de binnensportaccommodaties geen sprake is van ondercapaciteit is er op dit moment sprake van een adequaat aanbod van voorzieningen. Door de relatief hoge bezetting binnen de sporthallen is er echter geen sprake van een ruime overcapaciteit waardoor een eventuele toekomstige groei van de behoefte zou kunnen leiden tot knelpunten.

Zwembad De Schilp completeert het aanbod van overdekte sportaccommodaties. Ook het gebruik van deze voorziening is gerelateerd aan benchmark-gegevens als “goed” te kwalificeren².

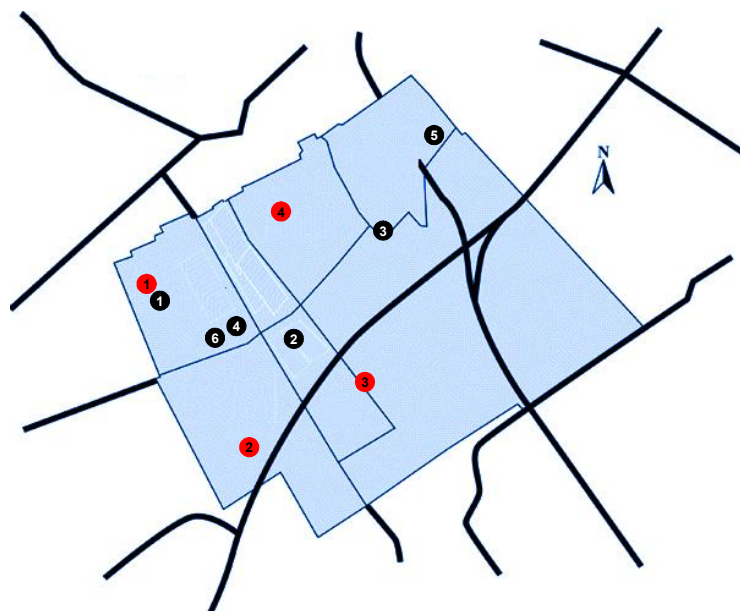
3.2.2. Staat en kwaliteit

De staat en kwaliteit van de accommodaties kan als “voldoende tot goed” worden gekwalificeerd. Ten aanzien van de buitensportaccommodaties wordt dit, mede in relatie tot het relatief intensieve gebruik, onderstreept door extern verricht onderzoek². Voor wat betreft de binnensportaccommodaties blijkt dit uit mondeling verkregen informatie van de vaste gebruikers (verenigingen) en betrokkenen vanuit de gemeente.

¹ Optimaal voor de toekomst, advies voor afdeling S&A en sportcentrum De Schilp, Hopman•Andres Consultants, februari 2005

² Quicksan onderhoudsmethodiek Sportparken Rijswijk, Grontmij, december 2003

3.2.3. Spreiding/licging

Binnensportvoorzieningen

- 1 = Sportcentrum De Schilp
- 2 = Sporthal De Marimbahal
- 3 = Sporthal Van Zweedenzaal
- 4 = Gymzaal Poelslaan
- 5 = Gymzaal Nic. Beetslaan
- 6 = Gymzaal Van Vlietlaan

Buitensportvoorzieningen

- 1 = Sportpark Irene (korfbal en voetbal)
- 2 = Sportpark Hoekpolder (voetbal en softbal)
- 3 = Sportpark Lange Kleyweg (hockey, baanwielrennen en landijsbaan)
- 4 = Kruisvaarderpark (voetbal en handbal)

In bovenstaande overzichtskaart zijn de locaties van de binnen- en buitensportvoorzieningen weergegeven. Hieruit blijkt dat de buitensportaccommodaties vooral aan de rand van de gemeente zijn gevestigd, terwijl de binnensportaccommodaties meer centraal gesitueerd zijn. Desalniettemin geldt over het algemeen dat de inwoners vanuit vrijwel alle wijken op afzienbare afstand gebruik kunnen maken van binnen- en buitensportvoorzieningen. Naast voornoemde binnen – en buitensportvoorzieningen zijn nog (semi-) commerciële sportinstellingen binnen de gemeente grenzen aanwezig.

3.3. Voorzieningen t.b.v. ongeorganiseerde sport c.q. sportieve recreatie

Naast voorzieningen voor de georganiseerde sport (verenigingen) is het eveneens van belang de inwoners te faciliteren met voorzieningen ten behoeve van de ongeorganiseerde sport en sportieve recreatie. Zoals in de inleiding van deze kadernota verwoord neemt de beoefening van sport in ongeorganiseerd verband sterk toe. Enerzijds betreft het fiets-, skate-, wandel- en hardlooperoutes waar naast de jeugd voornamelijk volwassenen gebruik van maken. Inzicht in het aanbod, de kwaliteit en de spreiding van deze voorzieningen is op dit moment niet voorhanden. Onder integrale samenwerking van diensten binnen de gemeente Rijswijk vindt het beheer van deze voorzieningen plaats.

Anderzijds zijn sport-, speel- en ontmoetingsvoorzieningen in de wijk van belang om met name de jeugd de ruimte te bieden in ongeorganiseerd verband aan sport en spel te doen. In 2002 heeft de gemeente Rijswijk de speel- en ontmoetingsplekken voor de jeugd geïnventariseerd (geactualiseerd in 2005). Uit de inventarisatie is gebleken dat in Rijswijk voor iedere leeftijdsgroep (tot 18 jaar) diverse voorzieningen aanwezig zijn. Het gaat hierbij om speelplekken met speeltoestellen, playgrounds, groenvelden en voetbal- en basketbalveldjes. Uit de inventarisatie blijkt dat de spreiding van de voorzieningen over de gemeente nog enigszins verbeterd kan worden. Het beleid is er dan ook op gericht om de spreiding en het aantal voorzieningen te optimaliseren.

3.4. Het huidige sportbeleid van de gemeente Rijswijk

Om de beschikbare middelen (accommodaties, verenigingen, subsidies, personeel) effectief in te zetten en optimaal te benutten is het voor de gemeentelijke organisatie van belang om vanuit een vastomlijnde visie uitvoering aan haar sporttaken te geven. Deze kadernota geeft de kaders van deze visie weer. De basis hiervan is echter gelegen in het huidige sportbeleid van de gemeente Rijswijk. Geconstateerd is dat er op dit moment geen formeel sportbeleid voorhanden is. De laatste beleidsnota dateert uit 1999. Wel beschrijft het collegeprogramma 2002-2006 een aantal beleidstaken:

- 1 het College zal de mogelijkheden voor schoolzwemmen als buitenschoolse activiteit verbeteren;
- 2 samenwerking tussen scholen en sportverenigingen wordt actief ondersteund;
- 3 het College zal jeugdsportactiviteiten en een actieve deelname van jeugd aan sportverenigingen in Rijswijk bevorderen. Daarvoor komt tevens een nieuwe subsidieregeling;
- 4 beheer en zorg voor, en het waar nodig moderniseren of vernieuwen van sportaccommodaties, blijven een gemeentelijke taak.

Daarnaast zijn enkele specifiekere stukken opgesteld, te weten:

- Nota "Sport is meer dan een spelletje" (1999)
- "Kies voor Hart & Sport" (2003) een evaluatieonderzoek van sportstimuleringsactiviteiten
- sportenquête en vrijetijdsenquête(2004);
- Nota "Jeugdbeleid Speel- en Ontmoetingsplekken" (2005);
- het projectplan "Zwemmen na schooltijd" (2005);
- een tarievenverordening sportaccommodaties;
- diverse korte notities betreffende de uitvoering van breedtesportimpuls activiteiten.

Het ontbreken van een formeel vastgelegd overkoepelend sportbeleid wil dus niet zeggen dat er geen (uitvoerende) beleidswerkzaamheden door de gemeente verricht worden. De consequentie van het ontbreken van een overkoepelend beleid is echter dat werkzaamheden minder gestructureerd plaatsvinden en prioriteiten voornamelijk ad-hoc vastgesteld worden.

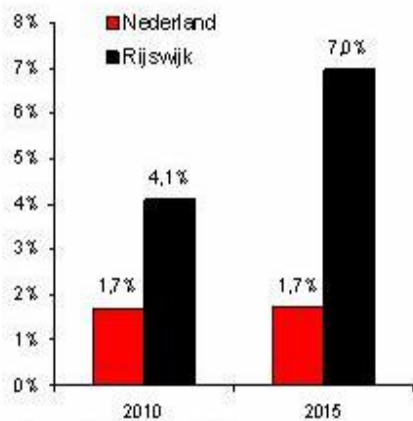
3.5. Relevante trends en ontwikkelingen

Vanuit de huidige situatie dienen de kaders van het sportbeleid in te spelen op relevante trends en ontwikkelingen die zich de komende jaren voordoen. Inzicht in deze trends en ontwikkelingen is hiertoe noodzakelijk. Navolgend een korte opsomming van de belangrijkste trends en ontwikkelingen, onderverdeeld naar demografische, sociaal-culturele, sociaal-economische, sociaal-maatschappelijke en sporttechnische ontwikkelingen. Hierbij wordt tevens de invloed van de verschillende trends en ontwikkelingen op de sport c.q. de Rijswijkse sportsector gepresenteerd.

3.5.1. Demografische ontwikkelingen

De gemeente Rijswijk heeft aangegeven dat de verwachte bevolkingsgroei de komende jaren zal leiden tot circa 49.500 inwoners in het jaar 2009. Voor de langere termijn (2010 en verder) is geen prognose door de gemeente afgegeven. De raming van de gemeente Rijswijk komt echter overeen met de prognose van AFB Primos. De Primos-prognose is een raming van de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van bevolking, huishoudens en kwantitatieve woningbehoefte. Deze prognose komt mede onder verantwoordelijkheid van het Ruimtelijk Planbureau tot stand. Uit een prognose blijkt dat in de komende 10 jaar het aantal inwoners van de gemeente Rijswijk met circa 5.500 inwoners zal toenemen tot in totaal circa 53.000 in het jaar 2015. Een stijging van 8.7%. Zoals uit onderstaande figuur blijkt groeit Rijswijk hiermee aanzienlijk harder (met name in de periode 2010-2015) in verhouding tot een vrijwel stabiele bevolkingsgroei voor totaal Nederland.

Bevolkingsgroei per periode van 5 jaar

Bron: AFB Primos 2005
Bewerking: Hopman•Andres Consultants B.V.

De demografische ontwikkeling zal een toename van de behoefte aan sportaccommodaties tot gevolg hebben. Zoals in paragraaf 3.2. geconstateerd is er op dit moment sprake van een adequaat aanbod van voorzieningen, maar zal met name voor de binnensport een toenemende vraag mogelijk kunnen leiden tot knelpunten.

Ontwikkeling Bevolkingsopbouw

Ontwikkeling Bevolkingsopbouw	2005			2010			2015		
	Rijswijk	% Rijswijk	% Nederland	Rijswijk	% Rijswijk	% Nederland	Rijswijk	% Rijswijk	% Nederland
< 14 jaar	6.717	14%	19%	7.054	14%	18%	7.775	15%	17%
15-29 jaar	7.481	16%	18%	8.144	16%	18%	9.019	17%	19%
30-64 jaar	23.521	49%	49%	24.553	49%	49%	25.567	48%	47%
> 65 jaar	10.256	21%	14%	10.178	20%	15%	11.043	21%	17%
Totaal	47.975	100%	100%	49.929	100%	100%	53.404	100%	100%

Bron: ABF Primos 2005

Bewerking: Hopman•Andres Consultants B.V.

De huidige bevolkingsopbouw van de gemeente Rijswijk blijft ook de komende 10 jaar vrijwel gehandhaafd. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gemeente Rijswijk relatief sterker is vergrijsd ten opzichte van het gemiddelde in Nederland. Terwijl de vergrijzing in Nederland de komende jaren gestaag doorzet, blijft het aandeel 65-plussers in Rijswijk echter op het huidige niveau. Het verschil tussen de sterkere vergrijzing in Rijswijk ten opzichte van het gemiddelde in Nederland neemt hierdoor enigszins af. Bovenstaande gegevens worden tevens gehanteerd door de Dienst Grondgebiedzaken welke op basis van conceptplan woonvisie Primos 2003 gegevens hanteren.

Door de sterke vergrijzing binnen de gemeente Rijswijk zal in toenemende mate een andersoortig sportaanbod noodzakelijk zijn (zie kader).

3.5.2. Sociaal-culturele ontwikkelingen

De etniciteit vormt één van de belangrijkste sociaal-culturele ontwikkelingen binnen de Nederlandse maatschappij. De mate van etniciteit wordt bepaald door het aantal inwoners dat zelf, of van wie tenminste één van de ouders, afkomstig is uit het buitenland. De gemiddelde etniciteit bedroeg in 2005 in Nederland 19%. Dit zal de komende 15 jaar toenemen tot 22%³.

Andere sociaal-culturele ontwikkelingen die relevant zijn voor de sport c.q. de Rijswijkse sportsector zijn:

- **Voortgaande individualisering**
Een gevolg hiervan betreft de afname van de individuele bereidheid om langdurige verbintenissen aan te gaan met organisaties en verenigingen. De verhouding die mensen aangaan met sociale groeperingen wordt losser en afwisselender, waardoor sportverenigingen een groot verloop van leden ervaren.
- **Toename keuzemogelijkheden in vrijetijdsbesteding**
Sportbeoefening ondervindt in toenemende mate concurrentie van andere vormen van vrijetijdsbesteding zoals bijvoorbeeld de computer, internet en televisie. Kortom: sportparticipatie neemt af naarmate men meer keuzemogelijkheden heeft voor vrije tijdsbesteding.
- **Flexibilisering van de arbeid**
Door flexibele werktijden, langere openingstijden en toename van deeltijdbanen is er sprake van meer spreiding in de vrijetijdsbesteding en daardoor minder animo voor collectieve sportbeoefening. Een verdere opmars van flexibilisering kan daarom voor sportverenigingen betekenen dat zij geconfronteerd worden met problemen rond tijden voor collectieve trainingen en competitie en met het aantrekken van kader c.q. vrijwilligers.
- **Hogere waardering van gezondheid en erkenning van sport als middel hiertoe**
Het optimaliseren van het welzijn en het verbeteren van de gezondheid van de bevolking zijn belangrijke speerpunten van de overheid én de Nederlandse bevolking. Consumenten hechten in toenemende mate aan een gezonde manier van leven en zijn in toenemende mate bereid hierin te investeren. Sport wordt hiertoe inmiddels algemeen gezien als een belangrijk middel dat een bijdrage levert aan het welzijn en de gezondheid.

³ Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

3.5.3. Economische ontwikkelingen

De verwachting geldt dat de economie de komende jaren langzaam maar zeker het vertrouwen van de consument enigszins zal herwinnen. Desondanks is er op dit moment nog steeds sprake van een krimpende economie. Volgens de CBS-onderzoekers is het lastig een verwachting uit te spreken voor de ontwikkeling van de koopkracht van dit jaar. De onzekerheid over de ontwikkeling van de economie heeft een remmende werking op de consumentenbestedingen.

De sportparticipatie neemt af naarmate de sociaal-economische positie van mensen verslechtert. De economische ontwikkelingen hebben hiermee een negatief effect op de sportparticipatie. Daarnaast vinden minder bestedingen binnen de sportsector plaats. Vanuit de landelijke overheid worden bezuinigingen op sport doorgevoerd. Door een mindere koopkracht komen contributies en tarieven onder druk te staan, met als gevolg dat de financiële positie van sportorganisaties (waaronder verenigingen) verslechtert.

3.5.4. Sociaal-maatschappelijk ontwikkelingen

Het aantal alleenstaanden is de afgelopen decennia sterk toegenomen. De gemiddelde gezinsgrootte nam sinds 1960 af van 3,6 naar 2,3 personen. Het aantal éénpersoonshuishoudens is in dezelfde periode verzesvoudigd. Dit wekt de indruk dat het traditionele gezin verdwijnt, maar het wordt voornamelijk veroorzaakt doordat mensen voor een tijdje alleen gaan wonen (voor bijvoorbeeld studie of werk) en doordat, met het stijgen van de gemiddelde leeftijd, het aantal weduwen steeds groter wordt. Door toename van het aantal eenpersoonshuishoudens is er in Nederland wel steeds meer sprake van een individuele leefstijl (individualisering). Negatieve randverschijnselen hiervan zijn afgenomen tolerantie en geringe sociale integratie.

3.5.5. Sporttechnische ontwikkelingen

Naast de voornoemde trends en ontwikkelingen hebben ook technische ontwikkelingen hun weerslag op de sport. Iedere sport is aan verandering onderhevig en ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de eisen die worden gesteld aan de voor de betreffende sport geschikte accommodatie. In dit verband wordt een drietal aspecten nader uitgelicht:

- A. kunstgras;
- B. clustervorming;
- C. gymnastiekaccommodaties.

Ad. A. Kunstgras

Kunstgras als ondergrond voor de sportbeoefening is sterk in opkomst. Momenteel wordt kunstgras, of een vorm daarvan, het meest gebruikt ten behoeve van de hockey, voetbal, korfbal en tennis. Belangrijke voordelen van kunstgras die de opmars kunnen verklaren zijn onder meer:

- beduidend hogere bespelingsintensiteit ten opzichte van natuurgras;
- efficiëntere benutting van de ruimte;
- minder afhankelijk van weersomstandigheden;
- minder dagelijks onderhoud.

Tegenover al deze voordelen staat dat de aanleg van een kunstgrasveld met relatief hoge investeringskosten gepaard gaat. Wanneer echter door de aanleg van kunstgras een ruimtebesparing plaats kan vinden kan (een deel van) de dekking mogelijk worden verkregen uit de alternatieve grondexploitatie.

Ad B. Clustervorming

Een belangrijke ontwikkeling in het beperken van investerings- en exploitatiekosten van sociaal-maatschappelijke voorzieningen is het toepassen van clustervorming. Anders dan bij de realisatie van een multifunctionele voorziening⁴ wordt hiermee bedoeld op het samengaan van meer afzonderlijke voorzieningen in één accommodatie. De opkomst van de zogenaamde “leisure centers” waar men verschillende sporten zoals squash, tennis, klimmen, fitness, bowling etcetera onder één dak heeft geïntegreerd, is een goed voorbeeld van deze ontwikkeling. De werking van dergelijke clustervoorzieningen is tweeledig. Enerzijds is bij clustering door synergetische effecten sprake van schaalvoordelen waardoor een kostenbesparing optreedt. Een clustervoorziening behoeft immers maar één centrale entree, horecavoorziening, technische ruimte, beheerdersruimte, etcetera te hebben. Daarnaast kan een opbrengstenverhoging optreden doordat een voorzieningencluster een grotere aantrekkingskracht heeft op zowel de potentiële als de bestaande gebruikers.

Ad. C. Gymnastiekaccommodaties

Gymnastieklokalen zijn in eerste instantie specifiek bedoeld voor het verzorgen van het bewegingsonderwijs⁵. Het bewegingsonderwijs is in de afgelopen jaren sterk veranderd. Waar vroeger de nadruk werd gelegd op het klassikaal aanleren en ontwikkelen van vaardigheden is de focus tegenwoordig verlegd naar het in kleiner groepsverband (veelal modulair) ontdekken en ontplooiën van mogelijkheden. Dit is reeds goed zichtbaar in de hedendaagse inventaris van gymnastieklokalen die, in tegenstelling tot de vroegere ‘klassieke’ inventaris, zeer gevarieerd is en per lokaal sterk kan verschillen. Door de veranderingen in het bewegingsonderwijs, worden naast de inventaris ook de afmetingen en inrichting van gymnastieklokalen heroverwogen.

Op gezamenlijk initiatief van het ministerie van VWS en LC Nederlands Instituut voor lokale Sport en Recreatie is in 2001 een onderzoek verricht naar de huidige gymaccommodaties in Nederland⁶. De belangrijkste conclusie uit dit onderzoek is dat de standaard afmeting van 252 m² (12m x 21m) niet meer toereikend is voor het gewenste gebruik.

⁴ Feitelijk is een sporthal al een multifunctionele voorziening doordat hierin meerdere activiteiten kunnen worden ondernomen.

⁵ Eenmaal gerealiseerd worden ze uiteraard ook ingezet voor verenigingssport en naschoolse verhuur.

⁶ De Gymaccommodatie, gebruik waardering, toekomst; H. vd Poel; Tilburg, 2001.

Om een gedifferentieerd en multifunctioneel gebruik van de gymnastiekaccommodaties te garanderen is in de toekomst onder andere een groter vloeroppervlak benodigd. Daarnaast stelt ook de brede-school-ontwikkeling nieuwe eisen aan de gymnastiekaccommodatie. Om flexibel en multifunctioneel gebruik van de accommodatie te bevorderen kan ook worden gestreefd naar de realisatie van grotere gymnastieklokalen met de mogelijkheid om deze, bijvoorbeeld met behulp van compartimentering, geschikt te maken voor alternatief gebruik.

3.5.6. Ontwikkelingen ten aanzien van gemeentelijk sportbeleid

De maatschappelijke betekenis van sport heeft in Nederland een prominente plaats verworven. Ook op politiek gebied wordt dit breed erkend. Door samen te werken met lokale overheden kan de rijksoverheid complementair beleid voeren en tevens een voorwaardenscheppende rol vervullen. Actuele beleidsthema's op zowel landelijk als regionaal niveau, hebben doorgaans betrekking op het creëren van een situatie waarin de positieve kanten van sport zoveel mogelijk worden benut.

Belangrijke elementen zijn:

- het sportaanbod;
- waarden en normen in de sport;
- maatschappelijke participatie en sport;
- gezondheid/welzijn en sport;
- werkgelegenheid en sport;
- stedelijke leefbaarheid en sport;
- ruimtelijke ordening en sport;
- topsportklimaat.

Het merendeel van de gemeenten in Nederland beschikt, na decennia waarin de nadruk van het sportbeleid vooral gelegen heeft op accommodaties (ontwikkeling en realisatie) over een adequate sportinfrastructuur. Ook in Rijswijk is er sprake van een volwaardig en voldoende aanbod aan accommodaties. Hierdoor is binnen gemeentelijk sportbeleid steeds meer de nadruk komen te liggen op de gemeentelijke regiefunctie. Deze krijgt onder meer gestalte in de gemeentelijke invloed op openstelling, programmering en tariefstructuur waarmee sturing wordt gegeven aan de wenselijk geachte laagdrempelige toegankelijkheid van accommodaties. Daarnaast is binnen het accommodatiebeleid een accentverschuiving zichtbaar van ontwikkeling naar instandhouding. Met de stimulerende rol die gemeenten steeds belangrijker achten, is het besef gegroeid dat sport als middel een grote bijdrage kan leveren aan de verwezenlijking van maatschappelijke doelstellingen. Het is derhalve niet verwonderlijk dat het doelgroepenbeleid meer en meer verankerd wordt in het sportstimuleringsbeleid dat door gemeenten wordt gevoerd.

3.5.7. Consequenties voor de sportverenigingen

De voorgaande trends en ontwikkelingen hebben vrijwel zonder uitzondering invloed op de het verenigingsleven. Eén en ander leidt immers tot steeds kritischere sportconsumenten die minder bereid zijn om bij te dragen aan de zelfwerkzaamheid van verenigingen en bovendien minder (horeca)bestedingen doen. Tegelijkertijd hebben verenigingen te kampen met verminderde financiële ondersteuning vanuit de overheid. Subsidies nemen als gevolg van bezuinigingen binnen het beleidsveld sport af en/of (huur)tarieven van accommodaties stijgen. Daarnaast hebben verenigingen te maken met steeds complexere wet- en regelgeving en is de aanwezigheid van gekwalificeerd kader in toenemende mate noodzakelijk.

Bovenstaande heeft tot gevolg dat de complexiteit van het besturen van een vereniging is toegenomen. Verenigingbestuurders krijgen meer taken en verantwoordelijkheden en zien zich geconfronteerd met een ingewikkelder wordende regelgeving. Bovendien neemt de omvang van het vrijwilligerskader af, waardoor veel uitvoerende taken minder goed worden verricht.

Een van de mogelijke ontwikkelingen is de professionalisering van het kader. Hierbij kan gedacht worden aan het beschikbaar stellen van kennis en mankracht in de vorm van verenigingsmanagers, hulpkrachten en/of ondersteuningspunten. Grote knelpunt vormt echter de financiering hiervan, die normaliter plaats dient te vinden via contributiegelden, subsidies en/of gemeentelijke bijdragen. Zoals eerder gesteld staat de beschikbaarheid van deze middelen onder druk.

Hoofdstuk IV Kaders sportbeleid

4.1. Doelstelling kadernota sport

Zoals hiervoor beschreven dient het formuleren van sportbeleid te leiden tot een structurele en efficiënte uitvoering van de gemeentelijke taken binnen het beleidsveld sport. De doelstelling van deze kadernota is: **het vaststellen van de overkoepelende doelstelling(en) die de gemeente binnen het beleidsveld sport nastreeft en de rol die de gemeente binnen de Rijswijkse sportsector wenst te vervullen.**

4.2. Uitgangspunt gemeente Rijswijk

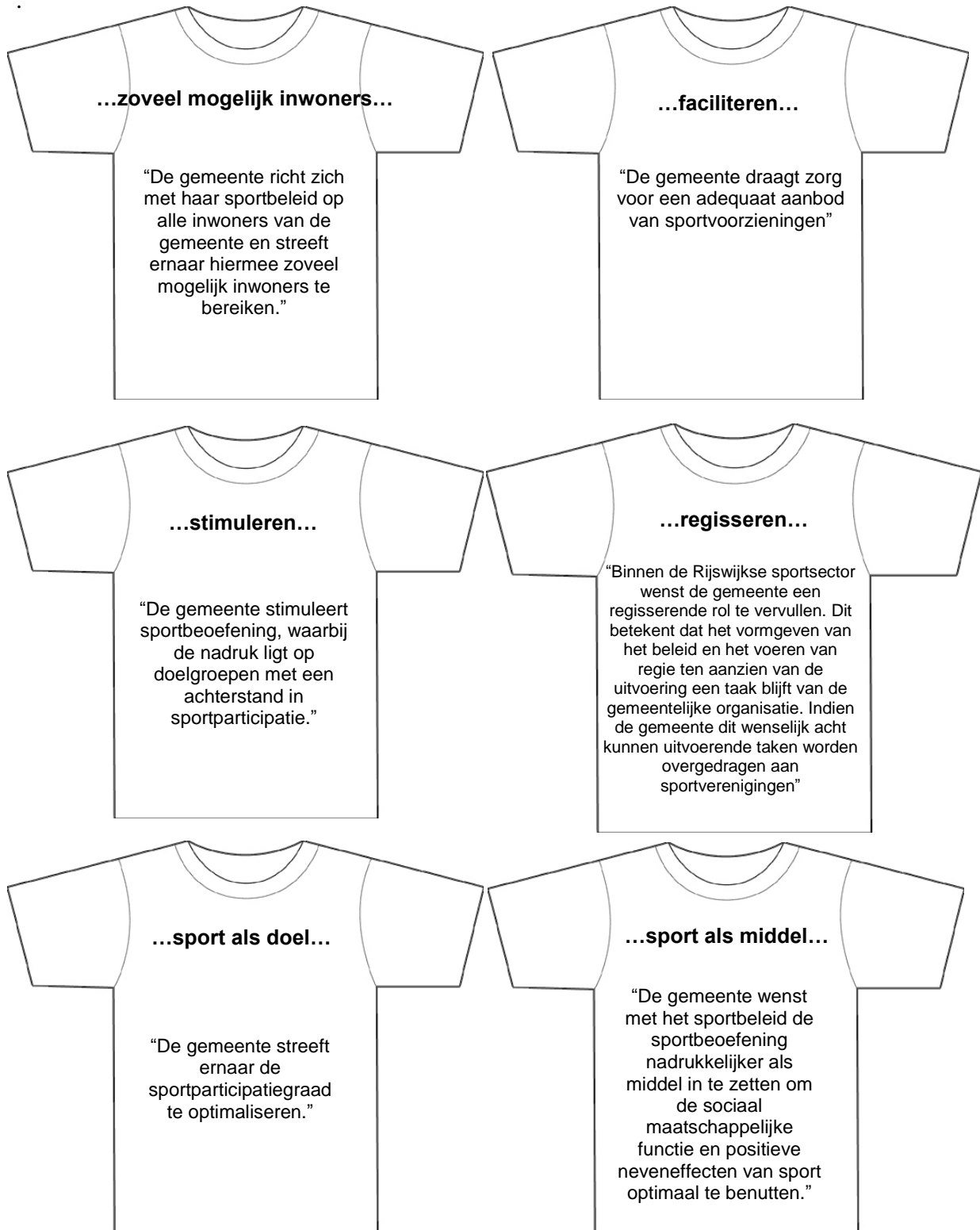
Het overkoepelende kader van waaruit overige (sub)doelstellingen geformuleerd worden en van waaruit alle werkzaamheden verricht dienen te worden, wordt gevormd door een algemeen uitgangspunt van de gemeente Rijswijk binnen het beleidsveld sport. Dit algemeen uitgangspunt wordt als volgt geformuleerd.

De gemeente Rijswijk bevordert voor alle leeftijdscategorieën sportbeoefening, die op adequate wijze gefaciliteerd, gestimuleerd en geregisseerd wordt. Hierbij wordt sport als doel, maar tevens als middel nadrukkelijk ingezet.

Aan de hand van deze missie, die navolgend nader is uitgewerkt, ontstaat een kader dat gehanteerd kan worden bij het maken van beleidskeuzes en het stellen van prioriteiten. Daarnaast dient het als toetsingskader in de beoordeling van verzoeken en initiatieven van sportactoren en inwoners van de gemeente Rijswijk. Vanuit deze missie en bijbehorende uitgangspunten en randvoorwaarden (paragraaf 4.3.) worden in het volgende hoofdstuk beleidsvoornemens c.q. doelstellingen per beleidsinstrument gepresenteerd.

De gepresenteerde missie vertoont vele raakvlakken met het landelijke en provinciale overheidsbeleid. Zo zijn het stimuleren van sportbeoefening en het inzetten van sport als middel (het vergroten van de maatschappelijke samenhang) niet alleen belangrijke speerpunten binnen het Rijswijkse sportbeleid maar ook binnen dat van de Rijksoverheid en de provincie Zuid-Holland, waarbij de gemeente Rijswijk bewust aansluiting zoekt.

Uitwerking missie

4.3. Uitgangspunten en randvoorwaarden

In de uitwerking van de opgestelde missie hanteert de gemeente de navolgende uitgangspunten en randvoorwaarden.

- Accommodaties voor sportbeoefening moeten voldoende aanwezig, kwalitatief goed, eenvoudig bereikbaar en sociaal veilig zijn.
- De gemeente garandeert een laagdrempelige toegang tot sportbeoefening voor haar inwoners waarbij het tarieven- en subsidiebeleid regionaal gerelateerd is..
- Ten aanzien van met name het accommodatiebeleid beoogt de gemeente behoeftegericht te werken, hetgeen wil zeggen dat regelmatig wordt bezien hoe structurele behoeften binnen basissportvoorzieningen zich op gemeentelijk- én regionaal ontwikkelen en in welke mate het huidig en toekomstig aanbod daarin dient te voorzien.
- Realisatie, beheer en onderhoud van de (basis)sportvoorzieningen vormen een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Vanuit bedrijfsmatig oogpunt kunnen uitvoerende werkzaamheden echter worden uitbesteed aan sportverenigingen en/of private partijen indien dit aantoonbare voordelen oplevert.
- De verantwoordelijkheid voor secundaire voorzieningen zoals clubgebouwen wordt zoveel mogelijk bij derden gelegd.
- De gemeente streeft in de uitvoering van haar sportbeleid mede naar een beleidsterreinoverschrijdende benadering om de maatschappelijk betekenis van sport optimaal te benutten.
- Het sportbeleid is flexibel en kan adequaat insprijgen op ontwikkelingen.
- De gemeente ondersteunt sportverenigingen en verwacht in ruil hiervoor een open en actieve houding van de sportverenigingen ten aanzien van:
 - de zorg voor de gebruikte accommodatie;
 - het bevorderen van de sportparticipatie:
 - zelfstandig
 - in samenwerking met de overige actoren zoals
 - de gemeente;
 - welzijnswerk;
 - onderwijs.

De hiervoor gepresenteerde uitgangspunten en randvoorwaarden voor wat betreft het accommodatiebeleid sluiten nauw aan op met name het provinciaal beleid. Dit geldt met name voor wat betreft het regelmatig bezien van de wijze waarop structurele behoeften binnen basissportvoorzieningen zich op gemeentelijk- én regionaal ontwikkelen en in welke mate het huidig en toekomstig aanbod daarin dient te voorzien.

Hoofdstuk V Beleidsinstrumentarium

5.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk is het overkoepelende kader van het sportbeleid vastgesteld. In dit hoofdstuk wordt dit kader aan de hand van het beleidsinstrumentarium dat de gemeente ter beschikking heeft nader aangescherpt en geconcretiseerd. Hiertoe wordt per beleidsinstrument vanuit een gemeentelijke visie een specifieke doelstelling geformuleerd en wordt op hoofdlijnen aangegeven op welke wijze het instrument wordt ingezet. Hiermee ontstaat een vastomlijnd geheel op basis waarvan in een later stadium concrete uitwerking kan plaatsvinden in de vorm van een gedetailleerde sportbeleid- c.q. uitwerkingsnota.

Het beleidsinstrumentarium bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. Sportstimulering
- B. Ongeorganiseerde sport c.q. sportieve recreatie
- C. Topsport
- D. Tarieven en subsidies
- E. Verenigingen
- F. Samenwerking
- G. Accommodaties
- H. Monitoring en beleidseffectmeting

5.2. A. Sportstimulering

Gemeentelijke Visie

Uit diverse onderzoeken blijkt dat er sprake is van een toenemende bewegingsarmoede onder de Nederlandse bevolking. Doordat men minder beweegt kampen mensen in toenemende mate met overgewicht en hiermee samenhangende gezondheidsproblemen. Sport heeft op dit terrein een belangrijke preventieve functie. Daarnaast is de sociale functie van sport van onschatbare waarde. Sport draagt bij aan de sociale cohesie en bevordert de integratie tussen verschillende bevolkingsgroepen.

Op basis hiervan wil de gemeente sportbeoefening stimuleren en sport enerzijds als doel en anderzijds als middel inzetten. In het kader van sportstimulering ligt de nadruk op groepen met een sportieve achterstand. Daarnaast verdient de jeugd in dit kader bijzondere aandacht. Door de jeugd al op jonge leeftijd met sport kennis te laten maken, wil de gemeente een blijvende sportdeelname bevorderen.

Doelstelling

Ten aanzien van sportstimulering is als kader vastgesteld dat de gemeente sportbeoefening stimuleert, waarbij de nadruk ligt op doelgroepen met een achterstand in sportparticipatie. Relevant voor het beleidsinstrument sportstimulering is daarnaast dat sport als doel, maar tevens als middel nadrukkelijk wordt ingezet. Om beide aspecten tot uiting te laten komen in activiteiten die als onderdeel van het (beleids)instrument sportstimulering worden uitgevoerd is navolgende algemene doelstelling ten aanzien van het beleidsinstrument sportstimulering opgesteld.

Het bevorderen van de volksgezondheid, de sociale samenhang en integratie, door het actief stimuleren van deelname aan breedtesport(-activiteiten). Doelgroepen met een sportieve achterstand en de jeugd hebben prioriteit.

Deze doelstelling heeft als consequentie voor sportstimuleringsactiviteiten dat deze erop gericht dienen te zijn om naast sport als doel, sport ook als middel in te zetten. In het streven naar een beleidsterreinoverschrijdende aanpak is het ten aanzien van sportstimuleringsactiviteiten noodzakelijk dat hierbij wordt samengewerkt met onderwijs, buurtwelzijnswerk en de sportverenigingen. Het versterken van de samenwerking tussen buurt, sport en onderwijs vormt één van de belangrijkste speerpunten van het provinciale sportbeleid. Ook in het Rijksbeleid vormt dit als onderdeel van de doelstelling “het vergroten van de maatschappelijke samenhang” een belangrijke prioriteit. Met de geformuleerde doelstelling speelt de gemeente Rijswijk dus in op zowel het landelijke als het provinciale sportbeleid. Gezien het feit dat daarnaast tevens de specifieke doelgroepen waaraan prioriteit wordt gegeven overeenkomen met de door het Rijk en door de provincie benadrukte doelgroepen biedt dit zeer waarschijnlijk mogelijkheden om in het kader van sportstimuleringsactiviteiten financiële ondersteuning vanuit het Rijk en/of de provincie te verkrijgen. Hiertoe hanteert de overheid met name de BOS7-regeling.

5.3. B. Ongeorganiseerde sport c.q. sportieve recreatie

Gemeentelijke visie

De ongeorganiseerde sport betreft sportbeoefening buiten een formele structuur zoals die met name gekend wordt in de vorm van een sportvereniging. In geval van ongeorganiseerde sportbeoefening organiseert de sporter –al dan niet met anderen– zijn eigen sportactiviteiten. Door het ontbreken van een duidelijke structuur is de omvang van de ongeorganiseerde sport moeilijk te beoordelen en te meten.

⁷ Buurt Onderwijs en Sport

De rol van de gemeente in deze is dan ook vooral voorwaardenscheppend: het aanbieden van sportvoorzieningen, waaronder voorzieningen in de openbare ruimte. Een verkennend onderzoek naar omvang en de behoeften van de groep ongeorganiseerde sporters is een voorwaarde om beleidsontwikkeling op het gebied van sport vorm te geven.

Ten opzichte van een verenigingsstructuur biedt de ongeorganiseerde sport een aantal voor- en nadelen. De oorzaak van de toenemende mate waarin sportbeoefening ongeorganiseerd plaatsvindt is met name gelegen in de voordelen van het ontbreken van een vaste structuur. De ongeorganiseerde sporter kan dus –zonder hierbij afhankelijk te zijn van regels, structuren en andere sporters- volledig naar eigen inzicht, op de gewenste tijd en in de gewenste intensiteit sport beoefenen. Hier staat echter tegenover dat binnen de ongeorganiseerde sportbeoefening de sociaal-maatschappelijke effecten in mindere mate tot uiting komen in vergelijking met het sporten in georganiseerd verband.

Vanuit deze visie ondersteunt de gemeente Rijswijk dan ook voornamelijk de georganiseerde sport (zie paragraaf 5.6.), maar wordt niet voorbij gegaan aan de wensen en behoeften van de inwoners om in ongeorganiseerd verband te sporten. Om de ongeorganiseerde sporters te kunnen faciliteren wenst de gemeente inzicht te verkrijgen in de vraag, het aanbod, de kwaliteit en de spreiding van de voorzieningen ten behoeve van de ongeorganiseerde sport, om vervolgens het voorzieningenniveau te kunnen optimaliseren.

Doelstelling

De gemeente streeft ernaar zoveel mogelijk inwoners te faciliteren teneinde de sportparticipatie, ongeacht de organisatievorm, te optimaliseren. Teneinde deze overkoepelende doelstelling te kunnen realiseren wordt, op basis van de hiervoor beschreven gemeentelijke visie, de specifieke doelstelling ten behoeve van de ongeorganiseerde sport als volgt geformuleerd.

- **Het verkrijgen van inzicht in het volledige aanbod, de kwaliteit en de spreiding van voorzieningen ten behoeve van ongeorganiseerde sport c.q sportieve recreatie.**
- **Het verbeteren van het voorzieningenniveau, waarbij een goede spreiding van groot belang is.**

5.4. C. Topsport

Gemeentelijke visie

Binnen het gemeentelijke sportbeleid ligt de nadruk weliswaar op de breedtesport, maar vormt topsport eveneens een aandachtspunt. Conform het Rijksbeleid geldt ook voor de gemeente Rijswijk dat aansprekende topsportprestaties:

- de breedtesport van een impuls kunnen voorzien;
- bijdragen aan de trots van de inwoners van Rijswijk;
- een positief effect hebben op het imago van de gemeente Rijswijk.

Vanuit deze visie wordt topsport door de gemeente Rijswijk gestimuleerd. Enerzijds vindt dit plaats vanuit de overige in deze nota beschreven doelstellingen. Zo dragen sportstimulering, verenigingsondersteuning en het huidige accommodatiebeleid indirect in belangrijke mate bij aan de topsportsector. Anderzijds is er sprake van een specifieke stimulering van topsport. Dit vindt voornamelijk plaats door de huurtarieven van de accommodatie te differentiëren. Rijswijk hanteert de definitie van topsport die door het NOC♦NSF wordt gebruikt. Onder topsport wordt verstaan :

- het presteren op het niveau van Europese- en Wereldkampioenschappen en/of Olympisch Spelen, uitgaande van een voldoende aantal internationale vertegenwoordigers in de tak van sport;
- sportbeoefenaars die door hun jeugdige leeftijd en/of door hun gebrek aan ervaring nog niet rijp zijn voor wedstrijden op het hoogste internationale niveau, maar die de belofte inhouden om tot de A-categorie te gaan behoren.

Doelstelling

De specifieke doelstelling voor het beleidsonderdeel topsport luidt als volgt.

De gemeente stimuleert topsport door onder meer:

- **in het toewijzingsbeleid voor het accommodatiegebruik rekening te houden met de behoefte van de topsporter;**
- **de ondersteuning van verenigingen in algemene zin;**
- **waar mogelijk tegemoet te komen aan de vraag van de individuele topsporter**

De gemeente Rijswijk stelt zich niet als doel om gemeentelijke sportaccommodaties in te richten ten behoeven van de topsporters, maar op breedtesportniveau de kwaliteit garanderen.

5.5. D. Tarieven en subsidies

Gemeentelijke visie

Het tarieven- en subsidiebeleid vormt een belangrijk instrument waarmee de gemeente direct haar invloed uitoefent op de Rijswijkse sportsector. Gezien het feit dat vanuit de overkoepelende doelstelling gestreefd wordt naar actieve sportbeoefening door zoveel mogelijk inwoners dient de drempel tot sportparticipatie, met name in financieel opzicht, laag te zijn. Hiertoe hanteert de gemeente tarieven, die onder een kostendekkend niveau liggen, en worden directe- en indirecte subsidies versterkt.

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven hebben gemeenten als gevolg van een verminderde rijksbijdrage te kampen met bezuinigen. Ook het beleidsveld sport kan te maken krijgen met beperktere financiële middelen. Vanuit deze gedachte dient dan ook een balans gevonden te worden tussen enerzijds laagdrempelige tarieven en anderzijds enige mate van kostendekking vanuit de (huur)inkomsten. Daarnaast is het bijvoorbeeld noodzakelijk dat hogere accommodatiekosten evenredig in de huur worden doorbelast om te voorkomen dat uitsluitend de gemeente een stijging van het kostenniveau moet dragen.

Teneinde inzicht te verkrijgen in de hoogte van de huidige tarieven wordt veelal een vergelijking gemaakt met buurgemeenten. Op dit moment is de visie van betrokkenen dat de gemeente Rijswijk in dit kader lagere tarieven hanteert in vergelijking met buurgemeenten. Tegelijkertijd is aangegeven dat de huidige tarieven en subsidies veelal het resultaat zijn van historische gegroeide situaties. Kortom: het opstellen van een heldere tarieven- en subsidiestructuur wordt noodzakelijk geacht.

Doelstelling

Ten aanzien van de tarieven en subsidies luidt de specifieke beleidsdoelstelling dan ook als volgt.

Het opstellen van een tarieven- en subsidiebeleid, waarbij:

- een kostprijsgeoriënteerde tariefstructuur;
- harmonisatie van (huur)tarieven;
- relateren aan het niveau van in de regiogemeenten;

- stijging van (accommodatie)kosten worden doorberekend aan de hand van een prijsindexcijfer;

als uitgangspunt wordt gehanteerd.

5.6. E. Verenigingen

Gemeentelijke visie

Het verenigingsleven wordt nog steeds gezien als de kurk waarop de sport drijft. In paragraaf 3.5.7. is beschreven met welke ontwikkelingen de verenigingen te maken hebben danwel te maken krijgen. Gezien het belang dat wordt gehecht aan de georganiseerde sport wenst de gemeente verenigingen te ondersteunen. De gemeente richt zich hierbij met name op ondersteuning ten aanzien van het vrijwilligersbeleid en het bieden van faciliteiten waarmee verenigingen hun sociale functie optimaal kunnen uitvoeren.

Vrijwilligerswerk is immers een wezenlijk onderdeel van de sportinfrastructuur. De georganiseerde sport heeft geen bestaansrecht zonder de inzet van vrijwilligers. Helaas hebben verenigingen te kampen met een afname van het aantal vrijwilligers. In toenemende mate moet dus beroep gedaan worden op een afnemend aantal vrijwilligers. Tegelijkertijd is er sprake van een verscherpte regelgeving en is het noodzakelijk dat verenigingen inspelen op nieuwe behoeften. Dit vraagt meer inspanningen van de vrijwilligers en is er in toenemende mate behoefte aan gekwalificeerde krachten.

Doelstelling

Om de verenigingsstructuur te behouden en te versterken wil de gemeente Rijswijk:

Voorzien in een optimaal sportklimaat voor de verenigingen door:

- te voorzien in adequate sportaccommodaties ;
- onderlinge samenwerking tussen verenigingen stimuleren;
- verenigingen te ondersteunen bij het versterken van het kader;
- de zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheid van verenigingen waar mogelijk te vergroten door bijvoorbeeld uitvoerende taken over te dragen.

Het stimuleren en optimaliseren van de onderlinge samenwerking tussen verenigingen dient te leiden tot:

- toenemende kwaliteit van het (verenigings)beleid;
- kennisuitwisseling;
- het ontplooiën van gezamenlijke activiteiten (met synergie effect);
- betere benutting van accommodaties;
- nadenken over multifunctioneel en/of alternatief gebruik (buiten specifieke seizoenen) van accommodaties;
- verregaande samenwerking en mogelijk zelfs fusies tussen verenigingen.

Conform één van de uitgangspunten geldt dat de verenigingen een open en actieve houding dienen aan te nemen ten aanzien van:

- de zorg voor de gebruikte accommodatie;
- het bevorderen van de sportparticipatie zowel zelfstandig als in samenwerking met de overige actoren zoals de gemeente, welzijnswerk en onderwijs.

5.7. F. Samenwerking

Gemeentelijke visie

Teneinde de positieve (neven)effecten van sportbeoefening optimaal te kunnen benutten en om sport als middel effectief in te kunnen zetten streeft de gemeente naar een meer integrale en beleidsterreinoverschrijdende aanpak. Het inzetten van sport als middel vindt niet alleen plaats vanuit het sportbeleid, maar maakt ook onderdeel uit van het gemeentelijke onderwijs-, jeugd-, senioren- en volksgezondheidsbeleid. De gemeente streeft hierbij naar een optimale interne samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen teneinde de mogelijkheden die sport biedt optimaal te benutten.

Daarnaast wil de gemeente de samenwerking tussen de sportactoren onderling bevorderen, zoals beschreven in paragraaf 5.6. Hierop aansluitend wil de gemeente op structurele wijze een dialoog aangaan met de Rijswijkse sportsector. Door dit overleg op interactieve wijze vorm te geven staat de gemeente direct in contact met de sportsector en wordt de gemeente in staat gesteld om haar beleid af te stemmen op de signalen die van de actoren worden verkregen.

Op gemeenteeverschrijdend gebied staat de gemeente positief tegenover een nauwere samenwerking met buurgemeenten. Conform het provinciale sportbeleid wenst de gemeente met name overleg te voeren teneinde de planning van accommodaties optimaal af te stemmen.

Doelstelling

Aan de hand van voorgaande gemeentelijke visie ten aanzien van het beleidsinstrument samenwerking luidt de bijbehorende doelstelling als volgt.

- **Interne- en externe samenwerking tussen de sectoren onderwijs, welzijn en gezondheid wordt geoptimaliseerd en nader gestructureerd.**
- **Samenwerking met de verschillende sportactoren en tussen sportactoren onderling wordt gestimuleerd.**
- **Een nauwere samenwerking met regiogemeenten.**

5.8. G. Accommodaties

Gemeentelijke visie

In het streven van de gemeente om alle inwoners, ongeacht hun fysieke (on)mogelijkheden, de mogelijkheid te bieden om binnen de gemeentegrenzen aan een sport- of bewegingsactiviteit te kunnen deelnemen spelen sportaccommodaties een belangrijk rol. Vanuit de gemeentelijke kerntaak draagt de gemeente dan ook zorg voor een adequaat aanbod van sportvoorzieningen. Behalve sporttechnische eisen hecht de gemeente waarde aan de bereikbaarheid en sociale veiligheid van accommodaties.

Ondanks dat in hoofdstuk 3 is geconstateerd dat het voorzieningenniveau op dit moment voldoet wenst de gemeente naar aanleiding van de bevolkingsgroei die voor de komende 10 jaar wordt geprognosticeerd inzicht te verkrijgen in de verwachte ontwikkeling van de sportbehoefte en de mate waarin het huidige aanbod hierin kan voorzien. Zodoende wil de gemeente haar accommodaties op een behoeftegerichte wijze ontwikkelen. Mede in relatie tot de in paragraaf 3.5.5. beschreven sporttechnische trends en ontwikkelingen vormt een multifunctioneel accommodatiegebruik het uitgangspunt bij de ontwikkeling van nieuwe accommodaties

In het kader van de beheer- en exploitatiestructuur behoort vanuit de regiefunctie van de gemeente het uitbesteden van uitvoerende werkzaamheden aan verenigingen tot de mogelijkheden indien dit aantoonbare voordelen oplevert.

Doelstelling

Samenvattend luidt de specifieke doelstelling voor wat betreft het accommodatiebeleid als volgt.

- **De gemeente draagt zorg voor een adequaat aanbod van sportaccommodaties, die laagdrempelig toegankelijk zijn en voldoen aan de sporttechnische normen.**
- **Teneinde behoeftegericht in te kunnen spelen op demografische en sporttechnische ontwikkelingen verkrijgt de gemeente inzicht in de huidige en toekomstige sportbehoefte.**

5.9. H. Monitoring en beleidseffectmeting

Gemeentelijke visie

Tot op heden is het beleidsinstrument monitoring en beleidseffectmeting niet of nauwelijks ingezet. Om echter succesvol beleid te kunnen ontwikkelen en uitvoeren wordt inzicht in de achtergronden van de huidige stand van zaken, de effecten van het gevoerde beleid en de sportbehoeften van inwoners en verenigingen noodzakelijk geacht. Vanuit de huidige situatie wil de gemeente nulmetingen verrichten teneinde na verloop van tijd de effecten van het gevoerde beleid te kunnen meten.

Het sportbeleid is er op gericht om de gestelde doelen te realiseren. Hoewel doelmatigheid en doelgerichtheid bij de inzet van de beleidsinstrumenten van belang zijn, is het bereiken van de gestelde doelen mede afhankelijk van de omstandigheden. Daarom is het noodzakelijk om niet alleen na afloop, maar ook tussentijds te controleren of de uitwerking van de beleidsvoornemens in de praktijk doeltreffend blijkt te zijn en of bijsturing noodzakelijk is. Belangrijke informatie betreft onder meer inzicht in de actuele sportbehoefte in relatie tot het aanbod van sportvoorzieningen, de toekomstige ontwikkeling van de sportbehoefte, de demografische ontwikkelingen, de bezettingsgraden van de sporthallen, de bezoekaantallen van de accommodaties en de ledenaantallen van de sportverenigingen.

Doelstelling

Op basis van het voorgaande wordt de doelstelling als volgt geformuleerd.

Na nulmetingen het periodiek herijken van de voor het sportbeleid relevante informatie en het verrichten van onderzoek naar de effecten van het uitgevoerde sportbeleid, teneinde het sportbeleid -indien nodig- te kunnen bijsturen.

Hopman•Andres Consultants B.V.
Hoewelaken, 2005

Bijlage 1. Binnen- en buitensportaccommodaties

Buitensportaccommodaties*	aantal sportvelden
Sportpark Irene (Schaapweg)	5 grassportvelden (3 wetra), 4 kunstgrasveldjes
Sportpark Vredenburg (Julianalaantje)	4 grassportvelden (1 wetra), 1 trainingsveld (wetra)
Sportpark Juventas (park Huis te Lande)	2 grassportvelden (1 wetra), 1 trainingsstrook
Sportpark Elsenburg (Lange Kleiweg)	2 kunstgrashockeyvelden, 1 grassportveld
Sportpark Hoekpolder (Weidedreef)	3 grassportvelden (2 wetra), 1 pupillenveld, 1 honk/softbalveld, 1 kunstgrastrainingsveld
Sportpark Kruisvaarderspark	2 verharde handbalvelden, overige velden (nog) niet in gebruik door Rijswijkse verenigingen

Overige buitensport accommodaties
Wielersbaan/Natuurijsbaan(Lange Kleiweg)
Fietscross (Oude Zwethpad)
Petanquevelden (bij Sportpark Irene)
Hondensport (Wilhelminapark)

Binnensportaccommodaties	Gymzalen bijzonder basisonderwijs**	Gymzalen openbaar voortgezet onderwijs
Sportcentrum De Schilp (inclusief zwembad)	Colijnlaan	Atlas
Sporthal Marimba	Kerklaan	
Sportzaal Van Zweeden	Broekslootkade	
Sportzaal P. van Vlietlaan	Adm. Helfrichsingel	
Sportzaal Nic. Beetslaan	Henri Dunantlaan	
Sportzaal Dr. Poelslaan	Van Vredenburgweg	
	Mgr PJ Willekenslaan	
	Joh. Bouwerstraat	

* accommodaties zijn eigendom van de gemeente, de kantines en kleedgelegenheden zijn eigendom van de betreffende verenigingen.

** accommodaties zijn eigendom van de betreffende onderwijsinstelling, de gemeente draagt zorg voor verhuur aan verenigingen.

Bijlage 2. Verslag bijeenkomst accommodaties

Hopman•Andres Consultants B.V.
Hoewelaken, 28 september 2005
V05-100.637/MD

Inleiding

Op maandag 12 september 2005 heeft in de Sionzaal van het gemeentehuis te Rijswijk een discussiebijeenkomst plaatsgevonden over de contouren van de in ontwikkeling zijnde kadernota sport van de gemeente Rijswijk. De bijeenkomst werd georganiseerd door de gemeente Rijswijk en stond onder leiding van Anja Andres, directeur van Hopman•Andres Consultants, het bureau dat de kadernota in opdracht van de gemeente Rijswijk opstelt. Alle Rijswijkse sportverenigingen zijn door de gemeente per brief uitgenodigd voor de bijeenkomst. Aan de bijeenkomst hebben circa 30 vertegenwoordigers van de diverse sportverenigingen deelgenomen. Daarnaast zijn enkele vertegenwoordigers van de gemeente Rijswijk als toehoorder aanwezig geweest. Navolgend een beknopt verslag van de bijeenkomst.

Opening

Marcel Grijn, beleidsmedewerker Sport van de gemeente Rijswijk opent de bijeenkomst en heet alle aanwezigen welkom en geeft vervolgens het woord aan Anja Andres.

Inleiding

Anja Andres geeft in haar inleiding een aantal algemene landelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van sport weer. In dit kader wordt onder meer vermeld dat vanuit de overheid meer geld wordt vrijgemaakt voor sport, teneinde de bewegingsarmoede en overgewichtssituaties onder diverse bevolkingsgroepen tegen te gaan. Daarnaast wordt het belang van sport ten aanzien van de sociale cohesie en de integratie onderstreept met een aantal concrete voorbeelden. Aansluitend worden de aanwezigen geïnformeerd over het feit dat een actuele sportbeleidsnota op dit moment binnen de gemeente Rijswijk weliswaar ontbreekt, maar dat dit niet wil zeggen dat er geen beleid is (uit)gevoerd. Integendeel, op het gebied van sport heeft de gemeente de afgelopen jaren niet stil gezeten. Om de taken doelgerichter, effectiever en efficiënter te verrichten wil de gemeente haar beleid op het gebied van sport vastleggen in een nota. Gekozen is om allereerst de kaders van het beleid vast te stellen om vervolgens deze kaders nader uit te werken in een uitvoeringsnota.

Programma

Het programma van de bijeenkomst wordt toegelicht waarbij wordt benadrukt dat de avond pas kan worden afgesloten indien alle aanwezigen voldoende de gelegenheid hebben gehad hun wensen, opmerkingen, problemen, kritiek en ideeën in relatie tot de kadernota kenbaar hebben kunnen maken.

Doel van de bijeenkomst

Het doel van de bijeenkomst betreft het met de aanwezigen discussiëren en brainstormen over de contouren van het sportbeleid. Anja Andres benadrukt dat allerlei wensen geuit kunnen worden, maar dat niet kan worden gegarandeerd dat deze ook gerealiseerd kunnen worden. Wel worden de uitkomsten van de bijeenkomst besproken met de gemeente en indien gewenst verwerkt in de kadernota die op dit moment in concept is opgesteld. Teneinde een optimale zorgvuldigheid te betrachten wordt van de bijeenkomst een verslag opgesteld, dat ter informatie aan de deelnemers wordt verzonden. De aanwezigen wordt hierbij de mogelijkheid geboden op het verslag te reageren.

Huidige stand van zaken

Om te komen tot de conceptnota heeft Hopman•Andres Consultants onder meer interviews afgenomen van sleutelfiguren binnen de gemeentelijke organisatie en is de huidige stand van zaken ten aanzien van de sportvoorzieningen geïnventariseerd en geanalyseerd (het aanbod, de kwaliteit, het gebruik, de spreiding, etc.). Tevens zijn relevante algemene en sportspecifieke trends en ontwikkelingen in kaart gebracht.

1. De missie

Contouren Kadernota Sport

Missie gemeente Rijswijk

De gemeente Rijswijk wil verantwoorde sportbeoefening door zoveel mogelijk inwoners adequaat faciliteren, stimuleren en regisseren waarbij sport als doel, maar eveneens sport als middel nadrukkelijk wordt ingezet.

Stelling

De missie getuigt van een gezonde ambitie.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Wat wordt bedoeld met regisseren?**

Reactie(s): *de gemeente regisseert onder andere door zorg te dragen voor laagdrempelige tarieven en door invloed uit te oefenen op de programmering.*

- **Vormt de toevoeging “verantwoorde” geen belemmering?**

Reactie(s): *verantwoorde is juist van groot belang, het geeft aan dat veiligheid, gekwalificeerde trainers, etc. voorop staat.*

- **Waarom staat er niet zoveel mogelijk inwoners en verenigingen?**

Reactie(s): *door inwoners te noemen worden automatisch de verenigingsleden bereikt. Daarnaast is het streven van de gemeente niet om zoveel mogelijk verenigingen te ondersteunen, maar de bestaande verenigingen zo optimaal mogelijk.*

- **Waarom niet “sport als doel en als middel”?**

Reactie(s): *de gemeente wil sport primair als doel (=bewegen) inzetten, daarnaast wordt sport als middel nadrukkelijk ingezet.*

- **Hoe kan een gemeente aan sportstimulering doen?**

Reactie(s): *de gemeente kan onder meer gebruikmakend van landelijke regelingen sportstimuleringsprojecten initiëren.*

- **Waarom richt de gemeente zich uitsluitend op haar eigen inwoners en niet op die van buurgemeenten?**

Reactie(s): *vanzelfsprekend maken inwoners van omliggende gemeenten gebruik van de sportaccommodaties en –verenigingen in Rijswijk. Primair richt de gemeente zich echter op haar eigen inwoners.*

- **Hoe wordt de missie bereikt?**

Reactie(s): *dit wordt beschreven in de uitwerking van de kadernota en komt in een later stadium aan de orde.*

- **Om de ambities te vertalen in concrete doelstellingen is het noodzakelijk dat wordt aangegeven op welke termijn doelstellingen bereikt dienen te worden.**

Reactie(s): *dit wordt in een later stadium meegenomen in de uitwerking van de kadernota.*

- **Herkent u het huidige sportbeleid in de missie?**

Reactie(s): *de aanwezigen herkennen in beperkte mate het huidige beleid in deze missie.*

Conclusie:

- De missie kan rekenen op algemene instemming van de aanwezigen.

2. Sportstimulering

Contouren Kadernota Sport

Sportstimulering

- Door het actief stimuleren van deelname aan breedtesport(activiteiten) het bevorderen van de volksgezondheid, de sociale samenhang en integratie
- Doelgroepen met een sportieve achterstand en de jeugd hebben prioriteit

Stelling

Sportstimulering is geen gemeentelijke taak, maar een taak van de sportverenigingen.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Naschoolse sportworkshops zijn uitgesteld doordat slechts 3 verenigingen willen participeren. Waarom doen verenigingen niet mee?**

Reactie(s): *De oorzaak voor het feit dat verenigingen niet participeren in sportstimuleringsactiviteiten (bijvoorbeeld naschoolse sportworkshops) is gelegen in de problemen die de verenigingen ervaren met het verkrijgen van voldoende vrijwilligers voor begeleiding en uitvoering hiervan. Daarnaast is genoemd dat een adequate accommodatie noodzakelijk is om uitvoering aan activiteiten te kunnen geven.*

- **Om deze problemen het hoofd te bieden is de realisatie van omniverenigingen mogelijk een oplossing?**

Reactie(s): *het merendeel van de aanwezigen staat in principe positief tegenover verregaande samenwerking tussen danwel fusering van verenigingen omdat dit diverse efficiencyvoordelen op kan leveren. Wel wordt opgemerkt dat veel verenigingen echter de eigen cultuur willen behouden en dat de cultuur van verenigingen onderling sterk kan verschillen. Vastgesteld wordt dat de gemeente dit proces niet kan opleggen, maar wel zou kunnen initiëren en begeleiden. Een van de aanwezigen merkt op dat de vorming van omniverenigingen mogelijk onontkoombaar is indien de huidige ontwikkelingen ten aanzien van de problemen waar verenigingen mee kampen zich voortzetten.*

- **Naast breedtesport zou de gemeente ook topsport moeten stimuleren. Indien de jeugd immers topsporthelden heeft, heeft dit een positief effect op de breedtesport.**

Reactie(s): *de meerderheid van de aanwezigen is van mening dat de gemeente topsport zou moeten stimuleren. In de huidige situatie vindt dit niet plaats. De gemeente zou de huurtarieven ten behoeve van topsport extra moeten subsidiëren. Voor wat betreft topsport zou de gemeente een voorbeeld aan Den Haag kunnen nemen, merkt een van de aanwezigen op. Anderzijds wordt opgemerkt dat topsport wel reëel moet zijn binnen verenigingen. Een van de aanwezigen namens een tennisvereniging merkt op dat talentvolle tennissers vanzelfsprekend overstappen naar grotere verenigingen omdat deze meer faciliteiten (kunnen) bieden. De vereniging heeft hier echter totaal geen probleem mee en heeft niet de ambitie om zelf ook topsport te faciliteren. Een van de aanwezigen merkt op dat de gemeente in haar (accommodatie)beleid topsport in ieder geval niet mag belemmeren.*

Conclusie:

- Sportstimulering wordt gezien als een taak van zowel de gemeenten als van de verenigingen.
- De verenigingen zien verregaande samenwerking, dan wel fusie van verenigingen als mogelijk om de problemen het hoofd te bieden en staan hier in principe positief tegenover, mits de culturen van de verenigingen met elkaar overeenkomen. De gemeente zou in dit proces een inventariserende, initiërende en begeleidende rol moeten spelen.
- De gemeente dient naast breedtesport ook topsport te stimuleren.

3. Ongeorganiseerde sport

Contouren Kadernota Sport

Ongeorganiseerde sport en recreatie

- Het verkrijgen van inzicht in het volledige aanbod, de kwaliteit en de spreiding van voorzieningen
- Het monitoren van de behoefte
- Het optimaliseren van het voorzieningenniveau waarbij met name spreiding prioriteit heeft

Stelling

De gemeente moet geen geld en energie stoppen in de ongeorganiseerde sport. Indien men wil sporten bieden de verenigingen voldoende mogelijkheden.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Is ongeorganiseerde sport wel verantwoord?**

Reactie(s): *Voor een verantwoorde ongeorganiseerde sportbeoefening is in principe iedere inwoner zelf verantwoordelijk. Wel is het een gemeentelijke taak dat voorzieningen, zoals een trimbanen, basketballveldjes, etc. voldoende veilig zijn.*

- **Reacties op de stelling**

Reactie(s): *een van de aanwezigen stemt in met de stelling en acht investeren in ongeorganiseerde sport niet noodzakelijk. In reactie hierop wordt opgemerkt dat er nu eenmaal behoefte is aan sportbeoefening in ongeorganiseerd verband en dat dat nog altijd beter is dan geen sportbeoefening. Het merendeel van de aanwezigen is het hiermee eens en is het derhalve niet eens met de stelling.*

Conclusie:

- Het belang van ongeorganiseerde sport wordt algemeen onderkend.

4. Tarieven en subsidies

Contouren Kadernota Sport

Tarieven en subsidies

- Het opstellen van een tarieven- en subsidiebeleid waarbij als uitgangspunt geldt:
 - een kostprijsgeoriënteerde structuur;
 - harmonisatie van de tarieven;
 - een vergelijkbaar niveau met buurgemeenten;
 - doorberekening van stijging algemeen kostenniveau aan de hand prijsindexcijfer.

Stelling

Het is logisch dat de gemeente stijging van kosten direct doorberekend in de huurtarieven van de accommodaties.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Differentiatie tussen breedtesport en topsport ten aanzien van tarieven en subsidies**

Reactie(s): *een van de aanwezigen merkt op dat topsport gestimuleerd zou moeten worden (zie ook hiervoor).*

- **Wat is “de sport” de gemeenschap waard?**

Reactie(s): *Een van de aanwezigen geeft aan dat dat een vraag is die beantwoord zou moeten worden.*

- **Reacties op uitgangspunten tarieven- en subsidiebeleid en de stelling**

Reactie(s): *De aanwezigen vrezen aanvankelijk dat de gepresenteerde beleidsvoornemens tot gevolg hebben dat de tarieven voor de verenigingen omhoog gaan. Hierop wordt uitgelegd dat harmonisatie van de tarieven mogelijk tot verhoging of verlaging kan leiden in de tarieven, maar dat dit wel bijdraagt aan de inzichtelijkheid en transparantie van kosten en subsidies. Op basis hiervan kan de meerderheid van de aanwezigen zich hierin vinden. Een kostprijsgeoriënteerde benadering wordt als logisch gezien, evenals het doorberekenen van een stijging van kosten in de tarieven.*

- **Onduidelijk is op dit moment waaraan subsidie wordt verleend door de gemeente. Dit zou inzichtelijk gemaakt moeten worden.**

Reactie(s): *De meerderheid van de aanwezigen is het met deze suggestie eens.*

- **Waar zouden de sportverenigingen subsidie voor willen ontvangen?**

Reactie(s): *Genoemd worden:*

- *voor sportstimuleringsactiviteiten;*
- *voor huur van een accommodatie die niet van de gemeente is, waardoor in de huidige situatie geen subsidie wordt verleend;*
- *de realisatie van ruime en mooie fietspaden die ook gebruikt kunnen worden door hardlopers, skaters, etc. Deze laatste suggestiekan worden meegenomen in de ontwikkeling van de Landgoederenzone.*

Conclusie:

- De aanwezigen zijn het eens met de beleidsvoornemens ten aanzien van tarieven- en subsidies, waarbij differentiatie tussen breedtesport en topsport gewenst is.

5. Verenigingen

Contouren Kadernota Sport

Verenigingen

- Voorzien in een optimaal sportklimaat door:
 - te voorzien in adequate accommodaties tegen acceptabele huurtarieven;
 - het stimuleren van onderlinge samenwerking;
 - het ondersteunen bij het versterken van kader;
 - het vergroten van de zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheid.

Stelling

Grotere verenigingen zijn door hun omvang en diversiteit beter in staat om problemen het hoofd te bieden.

Voor een belangrijk deel is bij een aantal aspecten reeds stil gestaan. Wel wordt expliciet aandacht besteed aan 'het vergroten van de zelfwerkzaamheid en verantwoordelijk van verenigingen'.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Positief, maar is hier wel voldoende kader voor?**

Reactie(s): *de aanwezigen staan positief tegenover het vergroten van de zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheid van de verenigingen. Dit kan immers een bijdrage leveren aan de efficiency. Anderzijds zijn de aanwezigen zich ervan bewust dat hiervoor wel voldoende kader noodzakelijk is, hetgeen mogelijk een knelpunt vormt.*

Conclusie:

- De aanwezigen stemmen in met de beleidsvoornemens ten aanzien van de verenigingen en staan positief tegenover een vergrote verantwoordelijkheid en zelfwerkzaamheid, waarbij men zich ervan bewust is dat hiervoor voldoende kader noodzakelijk is, hetgeen mogelijk een knelpunt vormt.

6. Samenwerking

Contouren Kadernota Sport

Samenwerking

- Intern: tussen de sectoren onderwijs en welzijn optimaliseren
- Met en tussen sportactoren onderling stimuleren
- Met buurgemeenten uitsluitend op incidentele basis

Stelling

Samenwerking tussen gemeente, scholen, welzijn en sport is niet de moeite waard.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Continue samenwerking met buurgemeenten noodzakelijk**

Reactie(s): *een van de aanwezigen vindt samenwerking met buurgemeenten op incidentele basis onvoldoende en acht continue samenwerking noodzakelijk. Alle aanwezigen delen deze mening. Een van de aanwezigen merkt op dat ook het beleid van de gemeente Rijswijk consistent zou moeten zijn aan dat van buurgemeenten. Als voorbeeld wordt genoemd dat de subsidie voor de aanschaf van een sportrolstoel per gemeente sterk verschilt.*

- **Sport moet consistent zijn met het beleid op overige beleidsterreinen**

Reactie(s): *een van de aanwezigen merkt op dat samenwerking tussen sport en andere sectoren (bijvoorbeeld welzijn) en instellingen van groot belang is. Sterker nog: het sportbeleid moet consistent zijn met het beleid op overige beleidsterreinen. De aanwezigen stemmen hier mee in.*

- **Reacties op de stelling**

Reactie(s): *de aanwezigen zijn het collectief oneens met de stelling. De aanwezigen zijn van mening dat samenwerking tussen sport, onderwijs, welzijn juist bijzonder veel kansen biedt.*

Conclusie:

- Continue samenwerking met buurgemeenten wordt noodzakelijk geacht. Er moet gedacht worden in marktgrenzen, niet in gemeentegrenzen.
- Het sportbeleid moet consistent zijn met het beleid op overige beleidsterreinen.
- Een meer integrale aanpak van sport, onderwijs en welzijn biedt kansen.

7. Accommodaties

Contouren Kadernota Sport

Accommodaties

- Adequaate aanbod, voldoen aan sporttechnische normen, laagdrempelig toegankelijk
- Het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van de sportbehoefte
- Gemeente heeft regiefunctie, maar uitvoerende werkzaamheden kunnen worden uitbesteed aan derden

Stelling

Verenigingen moeten meer verantwoordelijk worden voor het onderhoud van accommodaties.

Ook hiervoor geldt dat de aspecten reeds in voorgaande discussies aan de orde zijn gekomen.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Voor de Indoor Bowls Club is geen accommodatie beschikbaar**

Reactie(s): *een vertegenwoordiger van de Indoor Bowls Club geeft aan dat er in Rijswijk geen accommodatie voor deze vereniging is. De huurprijs van een sporthal wordt als te hoog ervaren en op andere locaties kan men haar materialen niet opbergen. Hierdoor wijkt deze Rijswijkse vereniging nu noodgedwongen uit naar Den Haag. Ook subsidieverzoeken van deze belangrijke vereniging voor anderen worden niet of nauwelijks gehonoreerd.*

8. Monitoring

Contouren Kadernota Sport

Monitoring

- Het verrichten van nulmetingen bij aanvang sportbeleid
- Jaarlijks onderzoek verrichten naar de effecten van het gevoerde beleid en aan de hand hiervan het bijstellen van het beleid

Stelling

Om een goed sportbeleid te voeren is het noodzakelijk dat de gemeente met de verenigingen overlegt.

Vragen, opmerkingen en reacties:

- **Monitoring is noodzakelijk**

Reactie(s): *de aanwezigen achten het verrichten van nulmetingen en monitoren van de resultaten noodzakelijk.*

- **Overleg met gemeente, maar ook tussen verenigingen onderling**

Reactie(s): *een van de aanwezigen geeft aan dat naast overleg met de gemeente ook behoefte bestaat aan overleg tussen verenigingen onderling. Gedacht wordt aan bijeenkomsten met verenigingen per sport of per accommodatie.*

- **Betrokkenheid verenigingen bij verdere ontwikkeling van het sportbeleid**

Reactie(s): *een aantal aanwezigen zou graag betrokken willen worden bij de verdere ontwikkeling danwel uitwerking van het sportbeleid. Aangegeven is dat dit hiervoor in de huidige situatie in de ontwikkeling van de kadernota geen ruimte bestaat, mede ingegeven door enige tijdsdruk. In de verdere uitwerking zal de suggestie worden meegenomen.*

Conclusie:

- De aanwezigen stemmen in met de beleidsvoornemens.
- De verenigingen willen graag structureel overleg met de gemeente en tussen verenigingen onderling.

Afsluiting

Anja Andres sluit de bijeenkomst door de aanwezigen te bedanken voor hun positieve bijdrage aan de bijeenkomst.

Ter informatie

Reacties naar aanleiding van dit verslag kunnen tot 10 november 2005 per e-mail worden verstuurd aan Marcel Demper van Hopman•Andres Consultants:

m.demper@hopman-andres.nl

Presentielijst

De discussieavond werd bijgewoond door de volgende vertegenwoordigers van sportverenigingen :

Vereniging	KP	Aantal
RWV de Spartaan	I.P.A. van Veldhoven	1
Haaglanden Langlauf en Rolski vereniging	J. Hendriks	1
Indoorbowlsvereniging	R. Verboom	2
Inter Rijswijk	Bart Geleijnse	1
First Class Sports fitness	E. Moesman	2
Bridgeclub Rijswijk	E. Eijsackers	2
DKC badminton	P. van Daalen de jel	1
Bridge Club Sans Atout	W. Visser	2
Refleks korfbal	M. van der Meulen	2
FCC fietscross	M. van der Berg	2
Baracuda onderwatersport	J. Vooijs	2
KRSV Vredenburg voetbal	F. Wijsman	2
RHC hockey	J. Beijleveld	2
Don Bosco Teakwondo	J. Marris	3
RVV Semper Altius	R.Prenger	1
Animo handbal	H.Spuyman	2
Schaakgenootschap Rijswijk	R. van Neyhof	1
LTC Vredenburg tennis	H. Derriks	1
Red Lions softbal	K. Sipsma	1
Haag '88	Th. Smit	1

Totaal

32